

Бібліотека як видавець наукових видань

*Світлана Назар'єва, заступник директора Наукової бібліотеки
Маріупольського державного університету*

У статті представлено аналіз науково-видавничої моделі «Library Publishing» в університетських бібліотеках зарубіжних країн та України.

Каталізатором інноваційних перетворень у науково-бібліотечній діяльності в останні двадцять років стала системна криза в бібліотечній галузі, а саме: збільшення цін на науково-інформаційні ресурси, скорочення обсягу комплектування, зростання публікаційної активності вчених, відсутність у державі видавничих концернів, які б вели системну роботу з інноваційного розвитку галузі та інтеграції вітчизняних інформаційних ресурсів у світові БД, розвиток інтернет-технологій, їх впровадження у роботу бібліотек та трансформація кадрового складу бібліотек наукових установ. Розпочавши з ролі посередника між новітніми технологіями та науковою спільнотою (у 90-ті роки) бібліотека сьогодні стала головним суб'єктом академічної інформації [16]. Це зокрема призвело до значних змін у видавничій діяльності бібліотек ВНЗ та переходу багатьох з них до моделі «Library Publishing». Так, наприклад, за даними 2008 р. серед академічних бібліотек США, залучених до видавничих процесів, 88% були зайняті публікацією наукових журналів, 79% – матеріалами конференцій, 71% – монографіями [2]. Все більше академічних бібліотек працює з науковими виданнями і в Україні [12, 14].

Орієнтація на науковця

Саме інформаційно-аналітичне забезпечення наукової діяльності ВНЗ стало тим потенціалом, який дозволив академічним бібліотекам різних країн розвиватися навіть в умовах кризи. Нова модель науково-видавничої діяльності з'явилася «як закономірний етап еволюції засобів та каналів наукової комунікації, криза галузі стала лише поштовхом до прискорення розвитку даного напрямку» [15, С. 15]. Головна ознака цієї «нової моделі» – максимально повна орієнтація на потреби науковця, тобто перенесення уваги з потреб читача на потреби автора. Новий тип інформаційного фахівця повинен вільно почуватися в інтелектуальному середовищі науковця, працювати з метаданими, знати пошукові технології, принципи розповсюдження інформаційних ресурсів, збереження даних – тобто мислити як науковець, бути науковцем [3].

Акцент на підтримку наукових публікацій авторів-викладачів ВНЗ призвів до суттєвої інтелектуалізації професії бібліотекаря, до змін у бібліотечному обслуговуванні, яке супроводжує автора протягом всього життєвого циклу наукового дослідження: починаючи з інформаційного забезпечення, надання доступу до колекцій, аналізу та оцінки попередніх досліджень і завершуючи публікацією результатів дослідження, його збереження та розповсюдження. Взаємодія з автором ще на початковому етапі роботи над публікацією, інформаційний супровід публікації та пост-прес

моніторинг призвели до того, що бібліотека наразі замикає на собі весь цикл циркуляції наукових публікацій та бере на себе частину відповідальності за ефективність науково-інформаційної діяльності ВНЗ [16].

Історія Library Publishing (кінець 1990-х – 2016 рр.)

Модель Library Publishing забезпечує процеси редакційної обробки авторських матеріалів, їх публікації, збереження електронних архівів, інтеграцію у національні та світові БД. На цей час Library Publishing як комплекс заходів для створення, розповсюдження та аналізу наукових робіт – одна з моделей бібліотечного сервісу в бібліотеках Північної Америки та Європи [12]. Саме ця модель дозволила бібліотекам організувати науково-видавничу діяльність університетів таким чином, щоб зменшити фінансовий тиск при формуванні фондів.

Модель з'явилась наприкінці 1990-х рр., а десь через 10 років, у 2007 р. Асоціація наукових бібліотек США (Association of Research Libraries) провела дослідження з метою вивчення ефективності нових бібліотечних видавничих послуг (Library Publishing Services). На той час 44% університетських бібліотек вже надавали такі послуги, а ще 21% – планували розвиток служби публікацій [16]. У 2013 р. коаліція бібліотек-видавців ([Library Publishing Coalition](#), LPC) об'єднувала 60 академічних бібліотек Північної Америки. А «Довідник бібліотек-видавців» від Library Publishing Coalition за 2016 р. вже містить інформацію про понад 115 бібліотек США, Канади, Австралії, Сполученого Королівства, Південно-Африканської Республіки, Швеції та Німеччини. На цей час здобутком цих бібліотек є 404 назви академічних журналів та 773 монографії [1].

Бібліотекарі в рамках моделі Library Publishing найчастіше займаються питаннями інтелектуальної власності (93% з опитаних у вище зазначеному Довіднику), тренінгами (91%), створенням метаданих (88%), поцифруванням (82%), хостингом (77%), аналітикою (73%), каталогізацією (68%), реєстрацією опублікованих видань (ISSN, ISBN, DOI) (58%) та іншими процесами [1].

Робота з сучасними видавничими технологіями, інтелектуалізація праці вимагає від сучасного бібліотекаря нових знань та навичок, поглиблення компетенції, підвищення кваліфікації. Ці потреби забезпечуються за рахунок постійної самоосвіти, але для якісного професійного росту співробітників бібліотеки наразі є потреба у системному навчанні видавничий діяльності та методичному керуванні процесу з боку МОНУ.

Друковані та е-видання

Обмежені площами власних книгосховищ, зацікавлені у впровадженні сучасних технологій та інтеграції власних видань у світовий науковий простір бібліотеки виступають, по-перше, головними споживачами видавничої продукції; по-друге, – співвидавцями. А для сучасного видавця формування відповідної стратегії збереження аудиторії з урахуванням специфіки обох видів

продукції (друкованого та електронного варіанту) є запорукою успіху [15]. Е-видання гармонійно доповнюють традиційну друковану академічну пресу. У процесі написання статті завжди є часовий проміжок (запізнення) між написанням та самою публікацією (у друкованому варіанті – до року). Крім того є запізнення між надрукуванням номеру та початком цитування, цей проміжок становить у середньому два роки. Для електронних видань пік цитування настає вже через рік після здачі в архів, але й знижується доволі стрімко, тоді як цитованість друкованих видань зменшується повільніше [9]. Тобто використання обох варіантів публікації доцільно з точки зору росту цитованості публікацій.

Бібліотеки забезпечують публікацію як нових видань, так і видань, які вже мають свою історію: за висновками експертів 49% журналів існували до започаткування нової моделі видавничого процесу в установі, 31% – є новими виданнями, започаткованими вже після залучення бібліотеки до видавничих процесів, інші 20% журналів на момент проведення дослідження перебували на стадії започаткування та оформлення на платформах бібліотек [2]. В середньому кожна бібліотечно-видавнича служба академічних бібліотек зарубіжжя обслуговує по 7–8 періодичних видань [2] та 3–4 в Україні [11].

Таким чином, нова модель видання наукової літератури ВНЗ може поєднувати друковану продукцію з е-публікацією перед друком (E-puba head of print) на сайті журналу або в репозитарії як оперативних каналах розповсюдження інформації, хоча за обсягами опублікованого змісту домінують саме онлайнові видання, оскільки більша частина новостворених журналів не має друкованих версій [16].

Безкоштовні платформи

Впровадження сучасних інформаційних систем управління науковими виданнями дозволяє автоматизувати трудомісткі робочі процеси та інтегрувати видання у світове інформаційне середовище. Для створення видавничого е-середовища бібліотеки використовують власну технологічну інфраструктуру, штат технічних працівників та досвід мережевої взаємодії у процесі науково-бібліотечної роботи. Технологічний комплекс поєднує систему електронної доставки рукописів, онлайн-менеджменту конференцій, керування веб-змістом, автоматизованих-бібліотечних систем, пошукових машин, модулів збору веб-статистики [16]. На цей час система багатовекторної діяльності бібліотеки з інформаційного забезпечення, аналітичного супроводу публікацій та просунення їх результатів у нове комунікаційне середовище використовує не тільки платні платформи, але й ряд безкоштовних [8, 16]:

- Для репозиторіїв: ePrints, DSpace;
- Для е-журналів: DPubS, ePublishing Toolkit, Hyper Journal, Open Journal Systems (див. Open Science in Ukraine <http://www.openscience.in.ua/ru/about>);

- Для підтримки наукових конференцій: Easy Chair (www.easychair.org) і Open Conference System (<https://pkp.sfu.ca/>);
- Для пошуку та збору ОАІ-метаданих – Open Harvester Systems (OHS) (<https://pkp.sfu.ca/ohs/>);
- Для бібліо- та наукометричних досліджень можна використовувати Google Scholar, Російський індекс наукового цитування, проводити інформетричний аналіз за допомогою сервісу Article-Level Metrics (<http://articlelevel-metrics.plos.org>);
- Для перевірки на плагіат (<http://www.antiplagiat.ru/> та ін.);
- Для оплати послуг – можливість роботи з електронним гаманцем PayPal Web Services platform (www.paypal.com) тощо.

Використання платформ дозволяє не тільки прискорити технологічні процеси, але раціонально використовувати кадрові ресурси [10].

Бібліотечно-видавничий комплекс як модель управління науковою періодикою у ВНЗ

Запорукою ефективності видавничої діяльності ВНЗ стають партнерська етика, спільні корпоративні цілі та чіткий розподіл обов'язків учасників видавничого процесу. Університет забезпечує репутаційну підтримку, фінансує, заохочує до співпраці у якості редакторів, рецензентів та авторів. Редакційний відділ не тільки контролює весь редакційний процес (приймання, рецензування та редагування робіт), забезпечуючи науковий процес літературою різних видів, але й захищає авторські права авторів та ВНЗ, здійснює просування друкованих творів викладачів на внутрішній та зарубіжний ринок. Співпраця з цим відділом необхідна для публікації, збору, архівування е-видань бібліотекою, яка залишається центром доступу до е-ресурсів. Особливості роботи з е-виданнями вимагають розробки нової редакційної політики щодо структури та якості статей, етики публікацій, складу редакційної колегії, ліцензування видань, просування у мережі [11]. До того ж, саме бібліотека забезпечує методичне, нормативне та технічне консультування працівників редакцій наукових видань ВНЗ, проводить моніторинг ефективності журналів, контролює безперешкодну роботу платформи та сайтів журналів ВНЗ, координує взаємодію редакцій видань зі структурними підрозділами університету, організовує роботу та проводить ділове листування з метою просування видань до зовнішніх світових систем та ін.

Двостороння співпраця бібліотек з видавництвами ВНЗ – найпоширеніший тип співпраці у Library Publishing. Для проведення редакційних процесів та маркетингового супроводу видань долучають спеціалістів безпосередньо з видавничого відділу університету. У третині університетів до процесу долучаються ще й інші підрозділи (типографія, технічний центр, дослідні підрозділи та ін.), які також вступають у двосторонні відносини з бібліотекою або іншими відділами.

Фінансування

У 85% проектів співпраці бібліотек та інституційних видавництв економічна модель не передбачає спільного бюджету [16], бо кожен має власні джерела фінансування. Так, фінансування бібліотечно-видавничих служб може складатися з внутрішніх та зовнішніх джерел. До внутрішніх джерел належить базовий бюджет бібліотеки, до зовнішніх джерел – гранти, цільові субсидії, урядові програми розвитку, прибутки від передплати, плата за публікації.

Найчастіше діяльність бібліотечно-видавничих структур неприбуткова.

Підрозділи бібліотеки, задіяні в Library Publishing

Найголовніші трансформації у видавничій діяльності проходять на етапах підготовки до друку та пост-прес моніторингу [10], що знайшло відображення у змінах бібліотечної структури. В академічних бібліотеках зарубіжжя зустрічаються наступні видавничі структури: Digital Scholarship, Digital Initiatives, Scholarly Communications and Collections, Bibliometrics Department тощо [1, 7].

Оскільки наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 27 вересня 2012 р. № 1058 «Про затвердження Типової структури та Типових штатних нормативів бібліотек вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації» скасовано, бібліотеки мають певну свободу у створенні подібних структур. Видавничу діяльність у вітчизняних бібліотеках сьогодні забезпечують як мінімум робоча група або сервісні служби, як максимум – два сектори або відділи: науково-редакційний та інформаційно-аналітичний [4], [7], [13].

Науково-редакційний відділ бібліотек

Робота в рамках моделі Library Publishing призвела до суттєвих змін у функціях співробітників науково-редакційного відділу бібліотек. З одного боку, вони традиційно займаються професійною обробкою бібліотечних рукописів (редагуванням, версткою, коректурою), координують друк та їх просування (укладають угоди, беруть участь у книжкових ярмарках, здійснюють розсилку обов'язкових примірників). З іншого, бібліотека в якості сервісної служби з підтримки наукових публікацій реалізує видавничу діяльність у двох паралельних напрямках – підтримує інфраструктуру публікації нових видань і паралельно веде роботу з поцифрування та е-публікації архівних видань, а саме здійснює:

- супровід інституційного репозитарію;
- поцифрування та збереження цифрових архівів;
- допомогу у підготовці публікацій (збільшення рівня бібліографічної культури статей, їх перевірку на плагіат; послуги бібліографів, перекладачів, фахівців із авторського права та ін.)

- співвидання університетських наукових журналів на базі Open Journal Systems (OJS): надання допомоги в початковому налаштуванні журналу на OJS (сайти трьома мовами: українською, російською, англійською), координацію діяльності системи сайтів наукових періодичних видань ВНЗ, консультування редакцій наукової періодики університету щодо оновлень OJS;
- отримання та розподіл Digital Object Identifier (DOI) між редакціями університетської періодики, реєстрацію університетських видань в Ulrichs web™ Global Serials Directory та одержання на них ISSN (print) й ISSN (online) із урахуванням відсутності в Україні регіонального центру ISSN;
- супровід сайту міжнародних конференцій ВНЗ із представленням повних архівів наукових матеріалів (доповіді, тези, презентації) на Open Conference Systems (OCS) [13].

Інформаційно-аналітичний відділ бібліотек

Інформаційно-аналітичний відділ реалізує новий для бібліотек напрямок діяльності - займається вимірюванням впливу та видимості результатів наукових досліджень [4]. Основні напрямки у роботі цього відділу:

1. Інформаційна підтримка користувачів (розділи на сайті – терміни, характеристика БД, бібліометричні показники та інструменти, рейтинги університетів, інформація про конференції, буклети).
2. Реклама журналів із метою пропаганди науки ВНЗ (створення сторінок у Вікіпедії, профілів науковців у Google Scholar, флайерів та ін.), поширення результатів наукових досліджень учених;
3. Проведення бібліометричних досліджень, аналіз та оцінка наукових результатів (пошук, аналіз бібліометричних показників, аналіз цитування, вивчення співавторства).
4. Консультаційна служба (допомога користувачу у самостійному пошуку та інтерпретації бібліометричних показників для журналів, статей, авторів, інституцій);
5. Бібліометрія для бібліотекарів (як інструмент для прийняття рішень щодо придбання журналів, БД; вивчення їх використання; аналізу та оцінки фонду тощо);
6. Навчання та підготовка користувачів (розміщення інформації та організація семінарів, тренінгів з бібліометрії);
7. Участь у національних та міжнародних проектах (дослідження, публікації, експертиза, викладання) [7].

Інформаційне обслуговування такого рівня, за словами Р. Болла, є процесом збільшення доданої вартості на послугу, що дозволяє бібліотекарям відчувати себе зверху інноваційної шкали [5].

Висновки

Переосмислення традиційних уявлень про місце бібліотеки у системі наукової комунікації призвело до організаційних, методичних, технологічних змін у видавничій діяльності бібліотек ВНЗ. Видання сучасних журналів або збірників конференцій перш за все вимагає впровадження сучасних інформаційно-технологічних засобів. Бібліотеки використовують наявну інфраструктуру для публікації та розповсюдження результатів наукової праці викладачів, змінюють якість та підвищують рівень співробітництва з інституційними видавництвами. Бібліотека як активний учасник нової інфраструктури наукової комунікації розвиває ефективні механізми збільшення публікаційної активності (цитування статей, імпаکت-фактору журналів ВНЗ) та сприяє підвищенню рейтинга наукового потенціалу ВНЗ за рахунок реалізації проектів з підтримки усіх етапів циклу наукових досліджень викладачів ВНЗ. А саме здійснює:

1. Інформаційну підтримку наукової діяльності у ВНЗ (*забезпечення доступу до ліцензійних електронних повнотекстових та наукометричних БД*);
2. Створення та підтримку інституційних репозиторіїв;
3. Видання е-журналів відкритого доступу, е-монографій та електронних матеріалів конференцій;
4. Інтеграцію результатів наукових досліджень у бази наукової літератури: наукометричні, повнотекстові, реферативні, спеціалізовані тощо;
5. Вимірювання впливу та видимості результатів наукових досліджень окремих вчених й університетів у світі (*експертна оцінка; інформетрія; мережеві метрики*);
6. Навчання вчених різним аспектам інформаційного пошуку;
7. Сприяння формуванню бренду вченого (в т. ч. допомога в отриманні ідентифікатора у єдиному міжнародному реєстрі вчених *Open Researcher and Contributor ID*, створення профілів, реєстрації в БД (*Google Scholar, Index Copernicus, Science Index для авторів у Російському індексі наукового цитування і т. д.*) [12, 14].

Реалізація цих проектів в рамках Library Publishing, з одного боку, повертає бібліотеку до споконвічної моделі бібліотеки як місця організованого збереження інформації, надаючи складному та дещо знівельованому останнім часом процесу збереження пріоритетного значення.

З іншого боку, до традиційних функцій обслуговування та інформаційного забезпечення додається функція контролю та оцінки наукової діяльності через дослідження експертних оцінок (відгуки, рецензії, експертна оцінка редакторів, рецензентів тощо), наукометричних (бібліометричних) показників (кількість публікацій, їх цитованість, імпакт-фактор журналу, h-індекс автора і т. ін.), мережевих метрик (вебометрія, altmetrics та ін.) [6].

Кількість працівників, задіяних у видавничих процесах, зменшується завдяки автоматизації, але розвиток аналітичної складової в інформаційному обслуговуванні призводить до необхідності створювати нові послуги та нові робочі місця в бібліотеках. Впровадження в роботу бібліотеки нових технологій та методик потребує підвищення рівня компетентності бібліотекарів за рахунок самоосвіти, організації підвищення кваліфікації на рівні бібліотек та на державному рівні – змін у рамках безперервної інформаційно-бібліотечної освіти та розробки системи навчально-методичного забезпечення.

Автоматичне управління видавничими робочими процесами у бібліотеці зменшує витрати університету на друковані примірники та значно збільшує комунікативні можливості в організації обміну електронною науковою інформацією.

Завдяки впровадженню Library Publishing збільшується вплив та значення академічної бібліотеки як головного суб'єкта діяльності з підвищення рейтингу наукових видань, формування бренду ВНЗ та росту авторитету української науки в цілому.

Література

1. Library Publishing Directory 2016 [Електронний ресурс] / editor by Sarah K. Lippincott ; Library Publishing Coalition. – Режим доступу: http://www.librarypublishing.org/sites/librarypublishing.org/files/documents/Library_Publishing_Directory_2016.pdf.
2. Morrison, H. The library as publisher: an emerging norm [Електронний ресурс] / H. Morrison // The Imaginary Journal of Poetic Economics : авторський блог. – 2008. – 3 April. – Режим доступу: <http://poeticeconomics.blogspot.com/2008/04/library-as-publisher-emerging-norm.html>.
3. Wittenberg, K. The Role of the Library in 21st-Century Scholarly Publishing [Електронний ресурс] / K. Wittenberg // No brief candle: reconceiving research libraries for the 21st-Century : papers from a meeting convened by CLIR (Washington, D.C., 27 February 2008). – Washington, 2008. – P. 35–41. – Режим доступу: <http://www.clir.org/pubs/reports/reports/pub142/pub142.pdf>.
4. Бахчиванджи, Г. П. Інформаційно-аналітичний сектор університетської бібліотеки [Електронний ресурс] / Г. П. Бахчиванджи // Вісник Одеського національного університету. Сер. : Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство. – 2014. – Т. 19. – Вип. 1. – С. 93–100. – Режим доступу: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FIL_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vonu_bbk_2014_19_1_9.pdf
5. Болл, Р. Библиометрический анализ как новая сфера деятельности библиотек [Текст] / Р. Болл // Международный форум по информации. – 2008. – Т. 33. – № 2. – С. 28–32.

6. Галявиева, М. С. Альтметрия или новые показатели научной коммуникации в среде Web 2.0 [Электронный ресурс] / М. С. Галявиева // Ученые записки Института социальных и гуманитарных знаний. – 2014. – Вып. 1 : материалы VI Междунар. научно-практ. конф. «Электронная Казань – 2014» (ИКТ в образовании: технологические, методические и организационные аспекты их использования). – Ч. 2. – С. 241–247. – Режим доступа: http://www.isgz.ru/images/Alexey/Chirko/ek%202014_ii.pdf.
7. Галявиева, М. С. Библиометрия – новое направление работы библиотек университетов Европы [Электронный ресурс] / М. С. Галявиева // Библиосфера. – 2012. – № 5 (спецвып.) – С. 71–78. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/bibliometriya-novoe-napravlenie-raboty-bibliotek-universitetov-evropy>.
8. Галявиева, М. С. Гуманитарные научные журналы: методы и инструменты интеграции в научное информационное пространство [Электронный ресурс] / М. С. Галявиева, А. М. Елизаров, Р. У. Елизарова, Е. К. Липачёв // Вестник Казанского государственного университета культуры и искусств. – 2014. – Вып. 4. – Ч. 1. – С. 89–96. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/gumanitarnye-nauchnye-zhurnaly-metody-i-instrumenty-integratsii-v-nauchnoe-informatsionnoe-prostranstvo>.
9. Земсков, А. И. Библиометрия: взгляд на проблему. Сравнение уровня цитирования научных статей в разных странах [Электронный ресурс] / А. И. Земсков // Научные и технические библиотеки. – 2014. – № 9. – С. 22–44. – Режим доступа: http://www.gpntb.ru/ntb/ntb/2014/9/ntb_9_3_2014.pdf.
10. Колесникова, Т. А. Издание научной периодики в университетах: новые задачи, участники, технологии [Электронный ресурс] / Т. А. Колесникова, И. А. Ключник // Наука та прогрес транспорту. Наука и прогресс транспорта. Вестник Днепропетровского национального университета железнодорожного транспорта. – 2015. – № 6. – С. 183–197. – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/izdanie-nauchnoy-periodiki-v-universitetah-novye-zadachi-uchastniki-tehnologii>.
11. Колесникова, Т. А. Интеграция украинской отраслевой научной периодики в мировое научно-информационное пространство: проблемы и решения [Электронный ресурс] / Т. А. Колесникова // Наука та прогрес транспорту. – 2013. – № 6. – С. 7–22. – Библиогр. в конце ст. – Режим доступа: <http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/handle/123456789/2066>.
12. Колесникова, Т. О. Науково-видавнича модель «Library Publishing» в університетських бібліотеках України та світу [Електронний ресурс] / Т. О. Колесникова, А. І. Миргородська // Вісник Книжкової палати. – 2015. – № 3. – С. 24–28. – Режим доступа: http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/3811/1/Visn_03_2015_P24_28.pdf.
13. Колесникова, Т. О. Сервісні служби сучасної університетської бібліотеки: обслуговування науковців [Електронний ресурс] / Т. О. Колесникова // Безпекове інноваційне суспільство: взаємодія у сфері правової освіти та правового виховання. – 2016. – Б. с. – Режим доступа: <http://conf.nlu.edu.ua/bis-2016/paper/viewFile/3915/602>

14. Колесникова, Т. О. Тренди розвитку бібліотек в університетах України та світу [Електронний ресурс] / Т. О. Колесникова // Розбудова громадянського суспільства: місія Української бібліотечної асоціації : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. / Укр. бібл. асоц. – Київ, 2015. – С. 7–10.–

Режим

доступу:

https://www.researchgate.net/publication/291801889_Trendi_rozvitku_bibliote_k_v_universitetah_Ukraini_ta_svitu.

15. Радченко, А. І. Періодика майбутнього – паперова чи електронна? [Електронний ресурс] / А. І. Радченко // Наука та наукознавство – 2010. – № 2. – С. 46–50. – Режим доступу:

<http://dspace.nbu.gov.ua/xmlui/handle/123456789/30817>.

16. Соловяненко Д. Академічні бібліотеки у новому соціотехнічному вимірі : Частина перша. Академічна бібліотека як видавець [Текст] / Д. Солов'яненко // Бібліотечний вісник. – 2010. – № 4. – С. 3–14.

Опубліковано

Назар'єва С.В. Бібліотека як видавець наукових видань // Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. – 2017. - № 1 (7). – С.6 – 10.